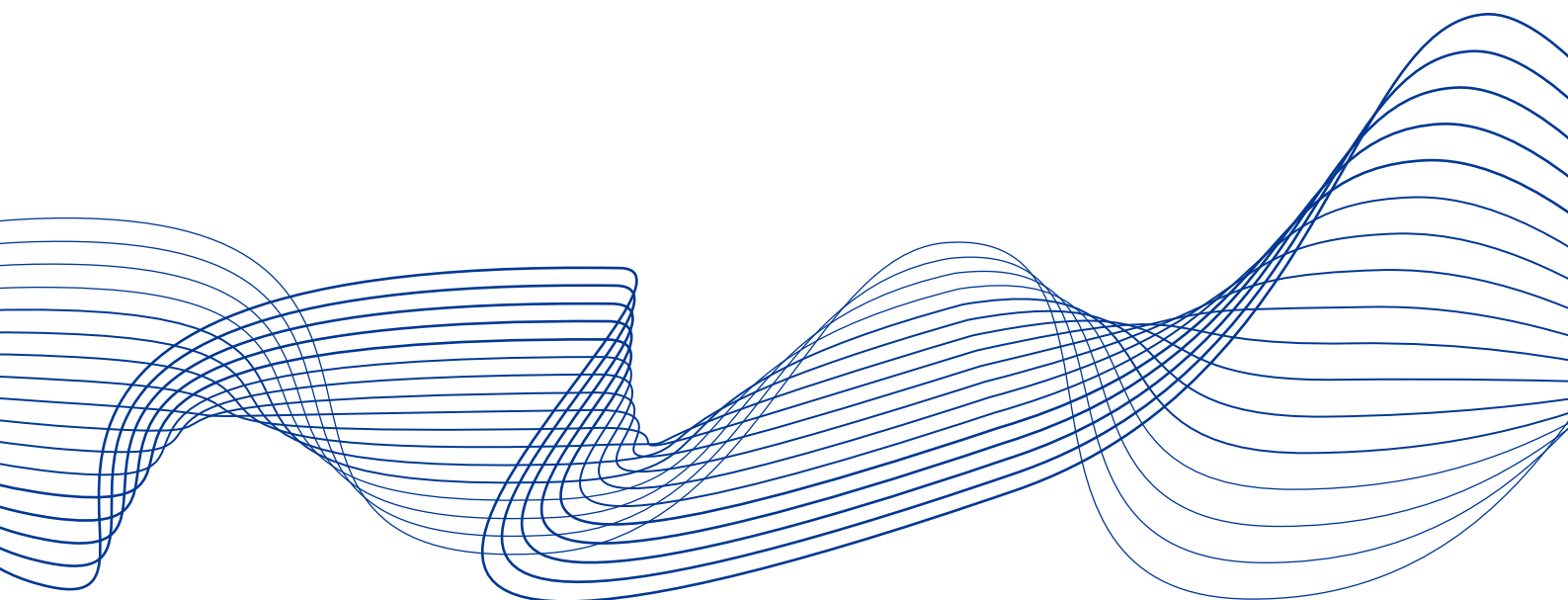

Letno poročilo

2018

ESRB

Evropski odbor za sistemska tveganja

Evropski sistem finančnega nadzora

Kazalo

Predgovor	2
Povzetek	4

Predgovor

*Mario Draghi, predsednik
Evropskega odbora za sistemska
tveganja*

Osmo letno poročilo Evropskega odbora za sistemska tveganja (ESRB) obravnava obdobje od 1. aprila 2018 do 31. marca 2019. Kot običajno je ESRB pozorno spremljal vire sistemskih tveganj v evropskem finančnem sistemu in gospodarstvu. Štiri glavna tveganja, ki so bila ugotovljena, so enaka kot lani, pri čemer so spremembe premij za tveganje na svetovnih finančnih trgih najbolj pereče tveganje, sledijo pa mu vztrajno šibke bilance bank, zavarovalnic in pokojninskih shem v EU, težave z vzdržnostjo dolga v sektorjih države, podjetij in gospodinjstev v EU ter tudi ranljivosti v sektorju investicijskih skladov in tveganja, ki izhajajo iz dejavnosti bančništva v senci. To je relevantno predvsem v okolju negotovosti na področju ekonomskih politik in umirjanja gospodarske rasti, ki je hitrejša od pričakovanega.

Nadaljnje zviševanje cen stanovanjskih in poslovnih nepremičnin kaže znake precenjenosti na nekaterih trgih. V tem kontekstu je ESRB objavil poročilo o poslovnih nepremičninah, hkrati pa je še naprej izvajal nadaljnje ukrepe v zvezi z opozorili o stanovanjskih nepremičninah, ki jih je konec leta 2016 objavil za osem držav članic.

ESRB je še naprej razvijal makrobonitetno politiko. Kar zadeva politiko za bančni sektor, je ESRB še naprej ocenjeval posledice uvedbe MSRP 9 za finančno stabilnost in o tem objavil dve poročili. ESRB je na zahtevo Sveta EU opredelil glavne sprožilce, ranljivosti in ojačevalce, ki lahko povzročijo sistemske povečanje obsega nedonosnih posojil. Kar zadeva politiko za druge sektorje, je ESRB opredelil, kako je mogoče nadalje okrepiti regulativni makrobonitetni okvir za (po)zavarovalništvo, in preučil, kako dogovori o interoperabilnosti, sklenjeni s centralnimi nasprotnimi strankami, vplivajo na finančno stabilnost.

ESRB je poleg tega organiziral tudi več dogodkov, da bi spodbujal razpravo o makrobonitetni politiki. Tretja letna konferenca ESRB je potekala septembra 2018. Posvečena je bila temam, kot so grožnje za finančno stabilnost, ki nastajajo zaradi podnebnih sprememb, vse večja vloga nebančnega financiranja v realnem gospodarstvu in nujnost odprave vrzeli v podatkih, ki ovirajo učinkovito spremljanje tveganj. ESRB je na podlagi delavnice, ki jo je organiziral z ECB in MDS, naredil prve korake k razvoju skupnega okvira za naravnost makrobonitetne politike.

Za podporo, ki so jo izkazali delu ESRB, bi se rad toplo zahvalil Erkkiju Liikanenu, nekdanjemu guvernerju Suomen Pankki – Finlands Bank, ki je deloval kot član splošnega odbora ESRB, profesorju Marcu Paganu, ki je bil član splošnega odbora in podpredsednik svetovalnega znanstvenega odbora, ter Ignaziu Angeloniju, ki je deloval kot član Nadzornega odbora ECB in kot opazovalec splošnega odbora. Veselimo se nadaljnjih koristnih uvidov Andree Enrie v njegovi novi vlogi predsednika Nadzornega odbora ECB in člana splošnega odbora.

Z veliko žalostjo sem izvedel za smrt Alberta Giovanninija. Njegovi prispevki v vlogi člana svetovalnega znanstvenega odbora in sopredsedujočega skupni strokovni skupini ESRB o

medsebojni povezanosti finančnega trga so bili neizmerno dragoceni. Obenem bi njegovi družini rad izrekel iskreno sožalje.

Mario Draghi
Predsednik ESRB

Povzetek

Obravnavano obdobje sta zaznamovala visoka raven negotovosti na področju ekonomskih politik in umirjanje gospodarske rasti, ki je bilo hitrejše od pričakovanega. Kazalniki gospodarske klime so se v večini držav članic EU znižali, napovedovalci tako iz javnega kot zasebnega sektorja pa so popravili svoje projekcije gospodarske rasti. V tem okolju je ESRB izpostavil štiri glavna tveganja za finančno stabilnost v EU, ki so povezana med seboj: (i) spremembe premij za tveganje na svetovnih finančnih trgih, (ii) šibke bilance finančnih institucij, (iii) težave z vzdržnostjo dolga v javnem in zasebnem sektorju, (iv) ranljivosti v sektorju investicijskih skladov in tveganja, ki izhajajo iz dejavnosti bančništva v senci. V primerjavi z letom 2017 je razvrstitev teh groženj med letom 2018 ostala nespremenjena. Tako so spremembe premij za tveganje na svetovnih finančnih trgih razvrščene v kategorijo visokega tveganja, šibke bilance finančnih institucij in težave z vzdržnostjo dolga so razvrščene v kategorijo srednje velikega tveganja, ranljivosti v sektorju investicijskih skladov in tveganja, ki izhajajo iz dejavnosti bančništva v senci (ki se uradno imenuje sektor bančnega sistema v senci), pa so razvrščeni v kategorijo nizkega tveganja. Poleg teh štirih glavnih tveganj za finančno stabilnost je ESRB še naprej obravnaval tudi vpliv, ki ga imajo na finančno stabilnost podnebne spremembe in tehnološki razvoj, vključno s sistemskim kibernetiskim tveganjem.

Glavna tveganja za finančno stabilnost, ki jih je ugotovil ESRB, so predstavljal izhodišče pri pripravi neugodnih makrofinančnih scenarijev za stresne teste na ravni EU, ki so jih izvedli evropski nadzorni organi. V obravnavanem obdobju je ESRB pripravil neugodne scenarije za Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine (EIOPA) in Evropski organ za vrednostne papirje in trge (ESMA). Tako je pripravil enoten neugodni scenarij tako za stresni test pokojninskih skladov, ki ga v letu 2019 izvaja organ EIOPA, kot tudi za smernice za stresne teste skladov denarnega trga, ki jih v letu 2019 izvaja organ ESMA. ESRB je oblikoval tudi neugodni scenarij za stresni test centralnih nasprotnih strank, ki ga je izvedel organ ESMA.

ESRB je z uporabo svojega okvira recipročnosti prispeval k usklajevanju makrobonitetne politike v EU. Tako je priporočil recipročnost (i) nacionalnih ukrepov, ki fleksibilno obravnavajo izpostavljenosti iz naslova stanovanjskih nepremičnin v Belgiji in na Švedskem, (ii) nacionalnih ukrepov, ki fleksibilno obravnavajo velike izpostavljenosti do nefinančnih družb v Franciji, (iii) praga pomembnosti za blažilnik sistemskih tveganj v Estoniji. Druge države članice naj v določenem časovnem obdobju sprejmejo recipročne ukrepe, po možnosti z enakim instrumentom. Države članice imajo možnost, da izvzamejo posamezne ponudnike finančnih storitev, katerih izpostavljenosti niso pomembne. ESRB je v ta namen priporočil najvišji prag pomembnosti za posamezno institucijo.

ESRB je k razvoju regulativnega okvira makrobonitetne politike prispeval tako, da je določil začetna stališča glede okvira za naravnost makrobonitetne politike, ki bi oblikovalcem politik nudil podporo pri pripravi odločitev. Takšen okvir je lahko koristen za boljše sporočanje odločitev o makrobonitetni politiki, za sidranje pričakovanj o stabilnosti finančnega sektorja in o prihodnjih ukrepih ter za zmanjševanje morebitne nagnjenosti k neukrepanju ob vse večjih tveganjih za finančno stabilnost.

Kar zadeva bančni sektor, je ESRB še naprej ocenjeval, kako uvedba novega standarda računovodskega poročanja in nedonosna posojila vplivajo na finančno stabilnost. V zvezi z

Mednarodnim standardom računovodskega poročanja (MSRP) 9 se je ESRB osredotočil na dva vidika. Prvič, ESRB je sklenil, da bi razlika med pristopom za ugotavljanje pričakovanih kreditnih izgub v MSRP 9 in v sorodnem ameriškem standardu med drugim lahko vplivala na ponudbo posojil v celotnem ciklu in na svetovni trg posojanja velikim družbam. Drugič, ESRB je analiziral morebitno ciklično vedenje modela pričakovanih kreditnih izgub v MSRP 9 in predlagal, da se oblikujejo dobre prakse ali podrobne smernice, ki bodo zagotavljale, da se izkoristijo prednosti, ki jih MSRP 9 prinaša za finančno stabilnost. V zvezi z nedonosnimi posojili je ESRB na zahtevo Sveta EU opredelil glavne sprožilce, ranljivosti in ojačevalce, ki lahko povzročijo sistemsko povečanje obsega nedonosnih posojil. Čeprav se zdi, da v tej fazi obstoječih makrobonitetnih orodij ni treba korenito spreminjati, pa bi bilo treba razmisliti o nekaterih izpopolnitvah, predvsem na področjih, kot sta uporaba sektorskih kapitalskih blažilnikov in razvoj ukrepov, ki temeljijo na posojilojemalcih, tako za gospodinjstva kot tudi nefinančne družbe.

Kar zadeva druge sektorje, je ESRB obravnaval, kako nadalje okrepiti makrobonitetni okvir za (po)zavarovalništvo, in preučil, kako dogovori o interoperabilnosti, sklenjeni s centralnimi nasprotnimi strankami, vplivajo na finančno stabilnost. V zvezi z zavarovalniškim sektorjem veljajo za najbolj obetavne možnosti poenoten okvir na ravni EU za sanacijo in reševanje; pristojnost, ki bi organom omogočala, da na podlagi značilnosti subjekta oziroma dejavnosti/vedenja zahtevajo zvišanje ravni kapitala in omejitev izplačevanja dividend na ravni trga; simetrične kapitalske zahteve za ciklična tveganja; likvidnostne zahteve za (po)zavarovalnice z ranljivim likvidnostnim profilom; diskrecijska pravica, ki bi organom omogočala, da se vmešajo v primerih množičnih preklicev polic življenjskega zavarovanja; instrumenti, ki se osredotočajo na bančne dejavnosti zavarovalnic, da se zagotovi medsektorska skladnost makrobonitetne politike. V zvezi s centralnimi nasprotnimi strankami je ESRB predlagal dvoje: prvič, da naj regulativni okvir izrecno določi, kako se morajo instrumenti za sanacijo in reševanje uporabljati za interoperabilne centralne nasprotnne stranke, in drugič, da naj se v zakonodaji razjasni, ali je dogovore o interoperabilnosti za izvedene finančne instrumente mogoče odobriti in izvajati, in če ja, za katere vrste produktov in pod kakšnimi pogoji.

ESRB je še naprej spremljal makrobonitetne ukrepe, ki so bili sprejeti v EU, in spodbujal izmenjavo mnenj o njih med članicami. V primerjavi z letom 2017 se je precej povečalo število sprejetih makrobonitetnih ukrepov, saj je v letu 2018 več kot polovica držav v Evropskem gospodarskem prostoru (EGP) izvedla kakšen ukrep makrobonitetne politike. Večina jih je bila zaostrovalna, da bi se odpravila ciklična tveganja. Poleg aktivacije proticikličnega kapitalskega blažilnika in zvišanja njegove stopnje v več državah EGP je devet držav EU uvedlo blažilnik sistemskih tveganj ali ponovno kalibriralo njegovo stopnjo. Naslednji najpogosteje uveden ukrep v letu 2018 je bil povezan z zgornjo mejo razmerja med servisiranjem dolga in dohodkom. Države so spremenile tudi metodologijo, ki so jo uporabljale za ugotavljanje sistemsko pomembnih institucij in določanje blažilnikov. Povečalo se je tudi število recipročnih ukrepov, ki so bili sprejeti po priporočilu ESRB, da naj jih države uvedejo na podlagi ukrepov, ki sta jih Finska in Belgija sprejeli v skladu s členom 458 uredbe o kapitalskih zahtevah (CRR), da se zviša tveganju prilagojen dodatek za izpostavljenosti iz naslova stanovanjskih nepremičnin v bankah, ki uporabljajo pristop na podlagi notranjih bonitetnih ocen. Ukrepi so podrobneje opisani v dokumentu ESRB *Review of Macroprudential Policy in the EU*.¹

¹ Glej [A Review of Macroprudential Policy in the EU in 2018](#), ESRB, april 2019.

ESRB je izvedel tri ocene skladnosti z njegovimi priporočili. Kar zadeva priporočilo, namenjeno zmanjšanju sistemskih tveganj, ki izhajajo iz skladov denarnega trga, je ESRB ugotovil, da je predlog Evropske komisije za uredbo v veliki meri skladen s priporočilom. V zvezi s priporočilom, ki nudi napotke za določanje stopnje proticikličnega blažilnika in je namenjeno vzpostavitvi skupnega pristopa v EU, ESRB meni, da so imenovani organi večinoma izvedli pravočasno in celovito operacionalizacijo proticikličnega blažilnika. Ob koncu obravnavanega obdobja pa še ni zaključena ocena priporočila, katerega namen je spodbujati usklajen čezmejen pristop k politikam v EU in preprečiti, da bi ponudniki finančnih storitev zaobšli nacionalne makrobonitetne ukrepe.

ESRB je še naprej organiziral več dogodkov, kjer so zainteresirane strani razpravljale o makrobonitetni politiki. Tretja letna konferenca ESRB je potekala septembra 2018. Udeleženci so razpravljali o morebitnih grožnjah, ki bi jih podnebne spremembe lahko predstavljale za finančno stabilnost, o vse večjem pomenu nebančnega financiranja gospodarske aktivnosti in o pomembnosti odpravljanja vrzeli v podatkih, ki ovirajo učinkovito spremljanje tveganj. ESRB je v sodelovanju z ECB in Mednarodnim denarnim skladom (MDS) organiziral delavnico z naslovom »Towards a framework for macroprudential stance«. Glavna ugotovitev delavnice je bila, da je oblikovanje makrobonitetne politike zelo kompleksno, kar pomeni, da bo pri prihodnjih prizadevanjih v zvezi z naravnostjo makrobonitetne politike glavni izziv ugotoviti, kako javnosti boljše pojasniti razloge za odločitve o makrobonitetni politiki.

Kolofon

© **Evropski odbor za sistemska tveganja, 2019**

Poštni naslov 60640 Frankfurt na Majni, Nemčija
Telefon +49 69 1344 0
Spletno mesto www.esrb.europa.eu

Vse pravice so pridržane. Razmnoževanje v izobraževalne in nekomercialne namene je dovoljeno pod pogojem, da je naveden vir.

Presečni datum za podatke v tem poročilu je 31. marec 2019.

ISSN 1977-5261 (pdf)
ISBN 978-92-9472-104-4 (pdf)
DOI 10.2849/07814 (pdf)
Kataloška št. EU DT-AB-19-001-SL-N (pdf)